

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.476.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 4556 Pani Posłanki Moniki Pawłowskiej w sprawie wzrostu opłaty stałej za żłobki publiczne w związku z wprowadzeniem od 1 października nowego świadczenia społecznego nazwanego „babciowym”, proszę przyjąć poniższe informacje.

Ustawa z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka - "Aktywny rodzic" (Dz. U. poz. 858) wprowadza do polskiego systemu trzy świadczenia, z których „aktywnie w żłobku” finansuje opłaty rodziców za pobyt dziecka w instytucji opieki do wysokości 1500 zł lub 1900 zł w przypadku dziecka z niepełnosprawnościami.

Przeprowadzone analizy wskazują, że koszty funkcjonowania żłobków (szczególnie w dużych miastach) przewyższają niekiedy kwotę 1500 zł. Zgodnie z założeniami programu, samorzady, jako realizatorzy zadania własnego, pokrywają różnicę ze swojego budżetu i to w ich kompetencjach leży kształtowanie polityki wysokości opłat za usługę żłobkową. By uniknąć drastycznych podwyżek, w ustawie przewidziano limit opłat ponoszonych przez rodziców tak, aby żłobek spełniał warunki programu, a rodzice mogli otrzymać świadczenie w wysokości do 1500 zł (1900 zł w przypadku dziecka z niepełnosprawnościami). Limit ten wynosi 2200 zł w pierwszym okresie funkcjonowania świadczenia. Program „Aktywny rodzic” zmienia strukturę finansowania opieki żłobkowej, w związku z czym budżet państwa będzie głównym źródłem finansowania kosztów opieki wczesnodziecięcej. Samorzady muszą wprowadzić odpłatność (lub zmienić regulacje dotyczące własnych dopłat), by otrzymać środki ze świadczenia na wnioski rodzica. Ostatecznie żłobki samorządowe, dzięki programowi „aktywny rodzic”, staną się bezpłatne lub opłaty w nich zostaną znacząco obniżone. Wniosek o dofinansowanie w ramach programu będzie musiał złożyć rodzic, decydując z którego świadczenia chce skorzystać.

Prezydent Koszalina wycofał się ze swojej decyzji, co spowoduje, że publiczne żłobki w Koszalinie będą darmowe od 1 października dzięki programowi „Aktywny rodzic”.

Świadczenie „aktywnie w domu” zastąpi dotychczas funkcjonujący i mniej korzystny, gdyż nieprzysługujący na pierwsze dziecko, rodzinny kapitał opiekuńczy. „Aktywnie w domu” będzie przysługiwało na każde dziecko w rodzinie w wieku od 12 do 35 miesiąca życia i będzie wypłacane w wysokości 500 zł miesięcznie przez 24 miesiące (nie będzie możliwości pobierania świadczenia w wysokości 1000 zł przez 12 miesięcy, jak ma to miejsce w przypadku rodzinnego kapitału opiekuńczego). Jest to wsparcie kierowane do tych rodziców małych dzieci, którzy nie będą uprawnieni lub nie zdecydują się na skorzystanie ze świadczenia „aktywni rodzice w pracy” lub „aktywnie w żłobku”.

Wprowadzenie świadczenia „aktywnie w domu” wiąże się z uchynieniem dotychczas obowiązującej ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym, przy jednoczesnym zachowaniu praw nabytych, tj. zagwarantowaniu rodzicowi prawa do zachowania wcześniej przyznanego rodzinnego kapitału opiekuńczego z możliwością przejścia na nowe świadczenie, jeśli jest ono dla niego bardziej korzystne (np. aktywni zawodowo rodzice pobierający rodzinny kapitał opiekuńczy będą mogli zrezygnować z tego świadczenia i ubiegać się o świadczenie „aktywni rodzice w pracy”).

Zaniedbanie infrastruktury lokalnej, zapewniającej rodzicom wsparcie w wychowaniu małych dzieci, jest faktem odziedziczonym przez obecną ekipę po 8 latach rządów poprzedników. Według informacji przekazanych Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej gminy, w których na 31.12.2023 r. brakowało dostępu do usługi opiekuńczej nad dziećmi do lat 3, stanowiły ok. 42% wszystkich gmin w Polsce. Skala zaniedbań, zastanych w tym obszarze po ustąpieniu rządu tworzonego przez deklaratywnie prorodzinny obóz Zjednoczonej Prawicy, była zatem znaczna. Do sytuacji przyczyniło się fiasko programu „MALUCH+ 2022-2029 (po zmianach Aktywny Maluch 2022-2029). Program Aktywny Maluch został ogłoszony 19 stycznia 2023 r., z rocznym opóźnieniem. Przesunięcie jego realizacji spowodowało, że nie udało się osiągnąć wyników zakładanych na etapie ustaleń z Komisją Europejską, dotyczących utworzenia do końca 2023 r. miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Do końca 2023 r. miało powstać ponad 32 tys. miejsc opieki – powstało niecałe 4,2 tys., czyli ok. 13,4% planowanej liczby. W 2023 r., w ramach ogłoszonego Programu, zostały rozstrzygnięte trzy tury naboru wniosków, w czasie których wojewodowie, po przedstawieniu im przez wnioskodawców niezbędnych i kompletnych dokumentów, powinni zawierać umowy o realizację zadań dofinansowanych ze środków Programu. Poziom podpisanych umów w ramach programu w 2023 r. osiągnął zaledwie 43%. Niski współczynnik liczby podpisanych umów o dofinansowanie tworzenia miejsc opieki przełożył się na obniżenie dynamiki ich przyrostu - także na terenie gmin, które planowały utworzenie pierwszego miejsca opieki nad małymi dziećmi. Aktualizacja warunków programu ma zaradzić tej sytuacji.

Według danych z teleinformatycznego Rejestru Żłobków na dzień 01.09.2024 r. zarejestrowano 8 166 żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów oferujących łącznie 238 671 miejsc opieki.

Informacje gromadzone w zasobach Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczą wyłącznie instytucji czynnych, wpisanych odpowiednio w rejestry żłobków, klubów dziecięcych lub do wykazu opiekunów prowadzonych - w zależności od jednostki samorządu terytorialnego - przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Sfera planów poszczególnych gmin, dotycząca tworzenia i rozwijania opieki instytucjonalnej jest obszarem wysoce zdynamizowanym i zindywidualizowanym, który w najbliższym czasie będzie podlegał coraz szybszym i pozytywnym przeobrażeniom, dzięki wdrożeniu przez Rząd wspomnianych wyżej programów.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/